

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۵/۰۹/۲۱

آصف بهاند

د لنډيو اصلي منابع خلک دي

شلمه برخه

لنډۍ، د ثبتولو ستونزه

۳۴۲مه برخه

په دې وروستيو (۲۰۲۵/۰۹/۱۰) کې يوځل بيا د فيسبوک په بڼ کې له يوې نوې او نوبت لرونکې فيسبوکپانې سره مخ شوم، د ا پاڼه «نيمگړې مينه» نومېږي.

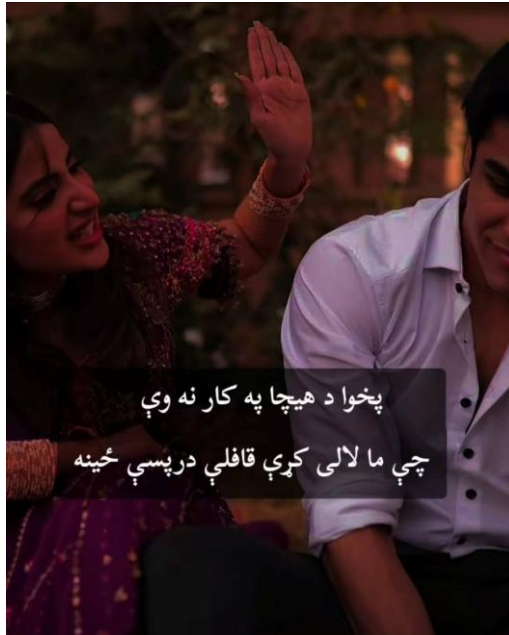

په دې پاڼه کې له د عکسونو په ملتيا لنډۍ خپرېږي چې ډېره سلنه يې نوې دي. د پاڼې مسؤل دومره زحمت ايستلی دی چې له جالبو عکسونو او منظرو سره جلا جلا لنډۍ، د عکسونو پر لمن باندې ليکي او انلاين کوي يې. دا پاڼه په ټول کې گڼ ذوقي، ادبي، معلوماتي او ديني مطالب خپروي، خو ډېره پاملرنه يې لنډيو ته ده.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 10

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خبر و لولئ

پخوا د هیچا په کار نه وې
چې ما لالی کړې قافلې درپسې ځینه

د دې مقالې د لا غنا له پاره مې، د یادې پانې مسؤل ته د ۲۰۲۵ ام کال د سپتمبر پر لسمه د یو لنډکي پیام په ملتیا، داسې ولیکل:

سلامونه!

هیله ده هرڅه ښه وي.

زه آصف بهاند نومېرم، پخوا په کابل پوهنتون کې استاد وم او اوس په ډنمارک هېواد کې ژوند کوم، ډېره موده کېږي چې د لنډیو په باب څېړنه کوم او نوې لنډۍ راټولوم، تراوسه مې د لنډیو څلور ټولگي خپرې کړې دي.

د لنډیو په باب ستاسو کار هم په فیسبوک کې زما خوښ شو او هغه لنډۍ چې زما له پاره نوې او په زړه پورې وې، راخوندي مې کړې.

زه غواړم چې د لنډیو په باب ستاسو د نوښت لرونکي کار په باب د یوې مقالې په چوکاټ کې یو څه ولیکم، هیله کوم لاندې پوښتنو ته د فرهنگي او وطني مینې په خاطر ځواب راکړئ:

– کله مو د «نیمګړې مینه» په نامه دا فیسبوکپاڼه جوړه کړې ده؟

– تاسو له څه مودې راپه دې خوا د لنډیو خپرولو کار پیل کړی دی؟

– په اټکلي ډول به مو تراوسه څومره لنډۍ خپرې کړې وي؟

– د لنډیو د خپرولو اصلي موخه یا مقصد به مو څه دی؟

– دا کار د تفریح له پاره کوی، که د پښتني فولکلور د عامېدو او ترنورو خلکو پورې د رسولو په موخه؟

له مرستې نه مو همدا اوس مننه

آصف بهاند

د يادې پانې مسؤل تر يوڅه ځنډ وروسته زما د پيام او پوښتنو په ځواب کې د ۲۰۲۵م کال د سپتمبر پر دولسمه داسې راته وليکل:

«خدای تعالی دې تل تاسې روغ، خوشحال، بريالی او سرلوری لره. وعلیکم سلام استاد آصف بهاند صیب! ډېره مننه چې مو له ما سره اړیکه ونیوله. ستاسو نه ستړي کېدونکې خدمت او ارزښتمن کار چې د پښتو ژبې، فولکلور او په ځانګړي ډول د لنډيو په برخه کې ترسره کوي، د ډېر قدر او ستاینې وړ دی. تاسو د پښتو د فرهنگ د زرينو خزاني د ژغورلو او راتلونکو نسلونو ته د رسولو لپاره مهم کار کړی دی.

نږدې څلور کاله کېږي چې مې دا پانه جوړه کړې ده. له لومړۍ ورځې مې د پانې د جوړولو سره سم د لنډيو خپرول پیل کړي دي. دقیق شمېر نه لرم، خو اټکل کوم چې تر شپږ زره (۶۰۰۰) زیاتي به مې خپرې کړې وي. زما موخه یوازې تفریح نه ده. غواړم چې د پښتني فولکلور دا مهمه برخه چې د ولس د احساساتو او فکرونو انځور دی، له هېرېدو نه وژغورل شي او راتلونکو نسلونو ته ورسېږي. تفریح یې یوه برخه ده، خو اساسي موخه مې د پښتني ولسي ادب ژوندی ساتل، خلکو ته د هغوی د فرهنګي میراث یادونه کول، او همدارنګه د پښتو ژبې ښکلا نورو ته رسول دي.»

ما په همدې ورځ بیا داسې وړاندیز ورته وکړ:

ډېره مننه!

کومه مقاله چې زه ستاسو د فرهنګي کار (د لنډيو ټولول او خپرول) په باب لیکم، د هغې مقالې د لا غني کېدو او ښکلا له پاره غواړم په مقاله کې خپلو مخاطبینو ته ستاسو لنډه بیوګرافي هم وړاندې کړم. که کوم ممانعت نه وي، هیله ده چې خپله لنډه بیوګرافي هم ماته راولېږئ.

زما له نظره د دې پانې د مسؤل بیوګرافي خپرول ځکه اړین دي چې دی په مدرنه بڼه د پښتني فولکلور په معرفي او خپراوي کې ځانګړی او د قدر وړ کار کوي، نو ده زما د بیاخلي ټینګار له مخې ځېل ځان داسې را وپېژانده:

«زه سمیع الله حسین خیل یم. په ۱۳۸۳ کال کې په پاکستان کې په یوه کډواله کورنۍ کې زېږېدلی یم. لومړنۍ زده کړې مې د کابل د ابوذر غفاري رض ښوونځي کې وکړې، منځني هم، او د حبیبیه ښوونځي څخه فارغ شوم. اوس مهال د کابل په خاتم النبیین ص پوهنتون کې محصل یم. د پښتو ژبې او فولکلور سره مې ډېره مینه ده. شاوخوا څلور کاله مخکې مې د فیسبوک په نوم «نیمګړي مینه» پانه جوړه کړه او د پښتو لنډيو نشرول مې پیل کړه. په پیل کې دا کار مې د شوق او تفریح لپاره کاوه، خو وروسته مې ولیدل چې خلک د لنډيو او ټپو سره ډېره مینه لري، او دا زما لپاره د پښتو ژبې او فرهنگ د خدمت یوه لاره شوه. زه باور لرم چې لنډۍ د ولس ګډه شتمني ده، او زه یوازې د هغوی د خوندي کولو، ژوندۍ ساتلو او خلکو ته د رسولو هڅه کوم.»

هره ورځ یا ورځ په منځ کې څو نوي او جالب عکسونه او د هر عکس سره هماغسې نوې او جالبې لنډۍ داسې پرلیکه کوي چې لیدونکي یا لوستونکي له ورايه ورماتوي او لوستلو ته اړ کوي. په دې ډول دا پانه په خلکو کې د ټولنیزو شبکو د ډېرې کارونکو پر خلاف یوازې د فولکلور او فرهنگ له پاره کار کوي. زه یې دلته د کار څو بېلګې له لینکونو سره په مستند ډول وړاندې کوم:

په بارانه کې دا کمال وي
له یاده تللي خلک بیا دریادوینه

مور دي د کور کارونه غواړي
ته رانه غواړي په نکریزو سره لاسونه

چا ته به مرلالی یادېږي
څوک له ژوندي لالي نه لرې تللي دینه
اختره رالي، خوند دی نه شته
زړونه مو مات دي، له مستی لوېدلي دینه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=756094727403781&set=pcb.756094990737088>

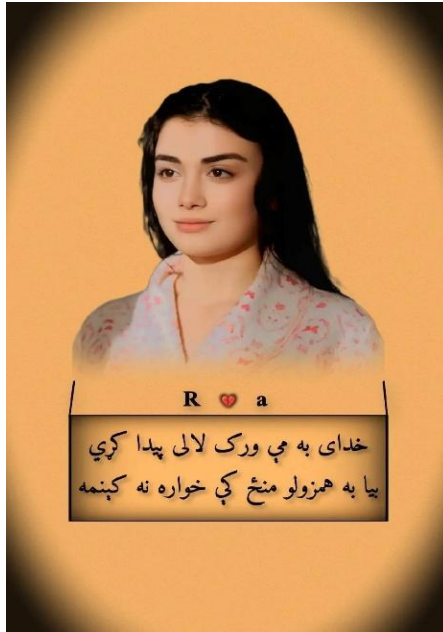
په دوعاگانو هم خپل نه شو
په نیموشپو مې رب ته ډېر ژرلي دینه
بېگا مې خوب کې یار لیدلی
د زړه زخمونه مې نن بیا پرې شوي دینه
ته به په څه حال یې لالیه
د مازدیګروړانګې دې مخ رايادوینه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=758418180504769&set=pcb.758418367171417>

د زور دې نهیم زوروره
د زړه ازار به درته ټول عمر کومه
تپه، تپه خال به دې ښکل کړم
غزل، غزل سترگو ته مه نيسه لاسونه
په لالي خپله سا درنه ده
درني کمځی مې اړوي، ځان غرقوینه
پخوا د هېڅ چا په کار نه وې
چې ما لالی کړې، قافلي درېسي ځینه

<https://www.facebook.com/photo?fbid=757685450578042&set=pcb.757685540578033>

د دروازي ملنگ ته وایه
صبر دي وکړي، په لمانځه ولاړه یمه
خدای به مې ورک لالی پیدا کړي
بیا به همزولو منځ خواره نه کېنمه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=756918820654705&set=pcb.756918963988024>

ته خو مې خپل کړه، توره وکړه
لکه د سوي لاس ساتنه به دې کړمه

د ستري ژوند، ستري کيسې دي
جانانه مه مې غږوه، ژړا راځينه

بڼه دې سترگو کې درمات شه
تېره، تېره مې تر زرگي وتلي دينه

د لالي سر دې سلاموت وي
زما پرسر دې د دونيا غمونه وينه

لالا له ما سره زياتی دی
ورې جلکې په بنو چا ورکړي دينه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=755230184156902&set=pcb.755230290823558>

ستا په راتلو دادا قهرېږي
نور به خولگی په دروازه کې درکومه

څنگه مې پاس پر سینه پروت يې
د اخيرت سختی دې هېرې دی مينه

<https://www.facebook.com/photo?fbid=754837800862807&set=pcb.754837890862798>

د پانو شمېره: له 5 تر 10

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

ناسم لنډی:

د لنډیو لهپاره دا ځانگړې شوې پاڼه که په ځیر سره وکتل شي، یوڅه نیمگړې اړخونه هم لري. په دې پاڼه کې له ډېرې زحمتکشی سره سره، ځینې نیمگړتیاوې هم شته. په لنډیو کې ځینې ټیټې تېروتنې او املايي ستونزې شته چې دلته یې زه لومړی د لنډیو ناسمه انلاين شوې بڼه رااځلم او بیا یې سمه بڼه لیکم او بیا درنو لوستونکو ته وړاندې کوم. هیله ده چې دا کرښې او د لنډیو په ناسمو بېلگو باندې د مسؤلینو سترگې ولږېږي او په راتلونکو کې تېروتنې تکرار نه کړي:

ناسمه بڼه:

اسمانه **کرن** وهه **رالوبگه**

پما قیامت ده چې په ټولو قیامت شینه

سمه بڼه:

اسمانه **کرن**گ وهه رالوبړه

پرما قیامت ده، چې پر ټولو قیامت شینه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=756162050730382&set=pcb.756162284063692>

نا سمه بڼه:

پلار **یه** د کلي فیصلي کړي

لور **یه** په تورو سترگو کلي وړانوینه

پلار یې د کلي فیصلي کړي

لور یې په تورو سترگو کلي وړانوینه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=755620117451242&set=pcb.755620380784549>

ناسمه بڼه:

د **جدایی** اول ماښام دی

ملا اذان **کری** زه سلگو نیولی یمه

سمه بڼه:

د جدایی اول ماښام دی

ملا اذان کړي، زه سلگو نیولی یمه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=756162020730385&set=pcb.756162284063692>

ناسمه بڼه:

د **جودایی** زور مې لېدلي

کور کښې مرغو ته جالي خپله **جوراومه**

د پاڼو شمېره: له 6 تر 10

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

سمه بڼه:

د جدايي زور مې ليدلی
کور کې مرغو ته جالې خپله جوړومه

<https://www.facebook.com/photo?fbid=755290034150917&set=pcb.755290747484179>

ناسمه بڼه:

جانانه وينې بې که ویده يې
ستا له کوټې مې لاس ترلې ټیوینه

سمه بڼه:

جانانه وينې يې که ویده يې
ستا له کوڅې مې لاس ترلې تېروینه

<https://www.facebook.com/photo?fbid=755290087484245&set=pcb.755290747484179>

ناسمه بڼه:

په خوله توبې توبې وباسم
په تا مین زرگی توبې نه قبلوینه

سمه بڼه:

په خوله توبې، توبې وباسم
پر تا مین زرگی توبې نه قبلوینه

<https://www.facebook.com/photo?fbid=754449754234945&set=pcb.754449910901596>

ناسمه بڼه:

خوله مې ترې غوښته غېږه يې راکړه
خدایه خیالي لایلا ته ورکړې جنتونه

سمه بڼه:

خوله مې غوښته، غېږه يې راکړه
خدایه خیالي لایلا ته ورکړې جنتونه

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=766943662985554&set=pcb.766943816318872>

د «نیمګړې مینه» فیسبوک پانې دې نیمګړتیا ته مې ځکه د پانې د ښاغلي مسؤل پام په جدي ډول ورواړاوه چې ډېر خلک، په تېره ځوانان دا پاڼه تعقیبوي او په دوی کې ښايي یو شمېر مبتدیان هم

د پانو شمېره: له 7 تر 10

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راټولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څېر و لولئ

وي، خدای مهكړه چې دا ياد خلك، يادې تېروتنې د سمو په ډول قبولې نه كړي چې بيا به دا تېروتنې
تر ډېرو پورې پسې تکرارېږي؛ مگر کار يې ډېر ارزښتمن او د قدرور دی.
دا هم له يادې پانې د څو راخوندي شوو لنډيو بېلگې:

په صبر، صبر مې زړه شين شو
نور مې طاقت د صبر نه شته، مړ به شمه

له خپله خانه تاوراتاو شوم
لالیه ستا په رقم غږ مې واورېدنه

دا ستا په غوږ، والی زما دي
تا ته مې ورور په يارانۀ درکړي دینه

په صداقت دي خاوري واوره
زرگی مې راوړه، په یاری پېنېمانه یمه

مرگيه ودرېږه لار نه شي
ژوند ته يوڅو گيلي کوم، درسره ځمه

رخصت دي واخستو، روان شوې
گله په سترگو کې دي غم کيسې کوينه

په بارانه خوشحاله نه یم
يار مې د خټوکور لري، ويجار به شينه

خوله ورکوم، بخيله نه یم
په يار بارو نه شته ملگري خبروینه

سر يې سرتور کړ، سوال يې وکړ
خدایه ته پک کړي د مزدور لالي لاسونه

نه مې په زړه کې دومره زور شته
نه مې مری کې بڼه ده چې چيغې ووهمه

په نوم دي ډېر خلك ياپېري
په رنگ دي يو نه شته، چې زړه پرې صبرکړمه

څنگه د يوبل ليوني وو
څنگه مو واخيستل له يوبل نه لاسونه

په نیمه شپه يې په ژړا کړم
د يار غمونه په لېنکر راغلي دینه

زما د حال پوښتنه مه کړه
زه د مرگي په تمه شپې سبا کومه

اخي ورځ ده راته گوره

بيا به د يوبل د ليدو ارمان كونه
رنگ خو دي زير رامعلومېږي
زړه ته مي لويږي، له يارۍ اخلي لاسونه
پر مخ مي موهه ظالمه
په سترگو روند شئ، پېغلي چا وهلي دينه
باران، بايللى يار رايا د كړ
د چا له غاړې به يې تاو وي مړوندونه
بنكلى كابل مي نه هېرېږي
په پېښور كي مي زړه صبر نه كوينه
د جنازي اعلان مي مېكره
زه دي سپيره جهان كي هېڅوك نه لرمه
تر نيمې شپې راتگ دي خار شم
خوب مي پوره ده، په راستۍ خوله دركومه
خير دي كه نه راځي لاليه
تسه دوعا راته كوه ناروغيمه
په غم دي زه لرلى گرځم
د مازديكر ديدن دي نور خلك كوينه
د لاس نيولو مي څوك نه وو
تر مازديگره سترگي ډكي گرځېدمه
اول مي نه ژرل، اوس ژاړم
كمكوتى يار مي لويواوه، د نورو شونه
بنگري دي اوس هم راسره دي
ماتي ټوتي يې بنكلوم، تا يادومه
دروازه جگه ورته كېږدئ
دا كېرچنه ناوي سر نه ټيټوينه
چينې وهم، وهى يې نه شم
پېنتو مي شونډې په قسم گنډلي دينه
وس مي په هرڅه كي رسېږي
د خداى په چارو كي مي نه رسي لاسونه
پر مړونده يې د يار نوم دي
جنى د مور په مخ كي نه كړي اودسونه
چي را په يادشي، حال مي نور شي
جامي مي اور شي، اندامونه مي سپځينه

لارمه بل درنه واده کړم
مور ته دې وایه چې بنگري درواچوبنه

نه به دا ستا زړه کرار شي
نه به زما مینه پر نورو ماته شینه

پر تا خوشحاله ورځې راغلي
ځکه دې زه له خیاله ووتم مینه

په اشنایي دې نازېدنه
په جدایي دې لکه گل ورژېدنه

داغونه ډېر پر زړگي راکړه
یاران ضرور یوېل ته نښي ورکوبنه

د پشکال د گرمی زور دی
زلفي دې تولي که چې نه دې تنگوبنه

په خوله توبې، توبې ویا سم
پر تا مین زړگی توبې نه قبلوبنه

کابل ته مه وایه چې وران شي
دلته مو شوي وو لومړي ملاقاتونه

زړه مې له غم سره عادت دی
اوس خوشحالي راباندې بد اثر کوبنه

پلار یې د کلي فیصلي کړي
لور یې په تورو سترگو کلي وړانوبنه

هغه که ما نه ځان ورنغاړي
زما د زړه تاوان دې راکړي، بیا دې ځینه

نوره مې هېڅ بیماری نه شته
د جانان غټو سترگو نیم خوړلی یمه

د جدایي اول ماښام دی
ملا ازان کړي، زه سلگو نیولی یمه

د لیکوال نورې لیکنې په لاندې لینک کې لوستلای شئ:

<http://afghan-german.com/tahLiLha/EditAutor.aspx?95>